Izhaja vsak dan razen sobot, nedelj in praznikov

Issued daily except Saturdays, Sundays and Holidays

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostori: 2657 South Lawndale Ave.

Office of Publication: 2657 South Lawndale Ave. Telephone, Rockwell 4904

LETO—YEAR XXXIX | Cena lista je $8.00 | Entered as second-class matter January 16, 1933, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 8, 1879. | CHICAGO 23, ILL., PETEK, 22. AVGUSTA (AUGUST 22), 1947 | Subscription $8.00 Yearly | ŠTEV.—NUMBER 185

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 4, 1918.

Zapadna Evropa bo iskala $30 milijard kredita

Ameriki bo predložena dolga lista potreb za rehabilitacijo; bojazen pred kongresom

Pariz, 21. avg.—"Konferenca inkorporiranih beračev", katero tvori 16 držav, ki so se prijavile za "sodelovanje" v Marshallovem načrtu, je prišla že tako daleč, da je sestavila provizorično listo potreb za rehabilitacijo Evrope izven Nemčie in sovjetske sfere.

Načrt, ki bo predložen Ameriki, predvideva $30 milijard kredita za zadostitev "minimalnih" potreb teh držav. Poleg te gigantične vsote bodo evropski "inkorporirani beračі" iskali v Ameriki še dodatnih kreditov za kreiranje velikega fonda, ki naj bi služil za zamenjavo (convertability) evropskih valut.

Ta provizorična vsota za zadostitev "minimalnih" potreb sodelujočih držav je tako ogromna, da so se nekateri delegati začeli bati, da bo vsa skema padla v vodo vsled lastne teže, kajti treba je računati z ameriškim kongresom, ki mora končno odobriti te kredite. Ako bo vsota preogromna, lahko naleti na preveliko opozicijo v Ameriki.

Vsled tega je sugestija s strani bolj previdnih delegatov, da je treba provizorično listo vrniti raznim odborom ekspertov, ki so jo sestavili. In sicer vrniti s priporočilom, da jo reducirajo.

Ko je bil zadnjič v Parizu William Clayton, ameriški državni ekonomski podtajnik, je svaril delegate te konference "inkorporiranih beračev", naj ne gredo predaleč. On jim je priporočal, naj ne iščejo več kot $20 milijard kreditov za prihodnja štiri leta.

Nekateri delegatje kritizirajo posebno Francijo, ker je predložila dolgo listo za dobavo vseh mogočih strojev za razširjenje svoje težke industrije. Pravijo, ako hoče Francija graditi novo industrijo, naj išče privatnih posojil.

Ta provizorična lista, ki je v delu na tej konferenci 16 "Marshallovih" držav, vključuje v pretežni večini živež, predvsem pšenico in maščobe. Važno mesto na tej listi so tudi potrebe za les, dalje umetna gnojila, klaja za živino, poljedelski in rudniški stroji.

Kadar bo lista dokončno izdelana, bo predložena Washingtonu kot celota, to je za vse države skupaj. Kako se bo ta material potem razdelil, se bodo o tem posvetovali pozneje. Vse pa bo seveda odvisno od tega, kaj stori ameriški kongres.

Nacijski zdravniki spoznani za krive

Nuernberg, Nemčija.—Ameriško sodišče je spoznalo 15 nacijskih zdravnikov za krive, da so povzročili smrt tisočev jetnikov v koncentracijskih taboriščih. Med krivci je tudi osebni zdravnik Adolfa Hitlerja, dr. Karl Brandt, dalje zdravnica dr. Herta Oberhauser. Vsi ti zdravniki so delali nečloveške eksperimente na nesrečnih žrtvah v taboriščih. Obtoženi so bili, da so uganjali vojne zločine proti človeštvu. Obravnava je trajala 132 dni in predloženih je bilo kupe dokumentov. Sedem zdravnikov je bilo obsojenih na smrt, ostali pa so dobili težke zaporne kazni.

Rusija protestira proti izoliranju

Sklepov pariške konference ne bo priznala

Pariz, 21. avg.—Rusija je vložila protest proti anglo-ameriško-francoski konferenci o zvišanju nemške produkcije, ki se prične ta petek v Parizu. Protest je vložila vsled tega, ker ni bila povabljena na to konferenco. Protest sta prejeli samo vladi Anglije in Amerike. S tem je Moskva pokazala, da za sklicanje te konference ne dolži Francije, marveč le Ameriko in Anglijo.

Ta konferenca treh zapadnih sil se bo bavila o zvišanju nemške produkcije v treh zapadnih conah. Moskva pravi, da je to kršitev potsdamskega pakta, kakor tudi berlinskega sporazuma, ki je bil storjen lanskega marca.

Namen te konference je avtoriziranje nemške produkcije jekla s 5,800,000 ton na 12,000,000 ton letno in proporčno tudi višinske ravni vseh ostalih industrij. Tekoča nemška produkcija jekla sicer ne znaša niti treh milijonov ton, toda Amerika in Anglija sta zavzeli stališče, da jo je treba zvišati na 12 milijonov ton. Na drugi strani je bila Francija do danes odločno proti vsakemu zvišanju nemške produkcije, posebno pa jekla, dokler niso prej postavljene na noge vse druge evropske države.

Moskva pravi v teh protestnih notah, da ne bo priznala veljavnosti sklepov te konference, kajti pri določanju višine nemške produkcije mora tudi ona imeti besedo.

Domače vesti

Obisk

Chicago.—Glavni urad SNPJ je 18. avg. obiskala Milka Knafelc iz Clevelanda.

Nov grob v Penni

Southview, Pa.—Dne 19. avg. je umrl Anton Tutin, star 61 let, doma iz vasi Gabrje, fara Stopiče pri Novem mestu. Zapušča ženo, štiri sinove (dva še samska) in štiri hčere. Bil je član društva 265 SNPJ, ki žaluje za njim.

Išče brata

Frančiška Jenko, Medvode-Vaše št. 3, Slovenija, Jugoslavija, želi izvedeti za svojega brata Franka Jenkota, doma iz iste vasi, po poklicu mizar, star 70 let. Ker se ji na več pisem po vojni še ni zglasil, prosi ameriške rojake, ako kdo kaj ve o njem, naj ji sporoči.

Ameriške čete bodo ostale v Italiji

Leghorn, Italija, 21. avg.—Ameriška vlada je nenadno spremenila priprave za evakuacijo svojih čet iz Italije in Julijske Krajine. Ameriške čete bodo ostale v obeh krajih. Vsekakor je ameriška vlada revidirala svoje stališče zato, ker Rusija še ni podpisala mirovnih pogodb z Italijo, Rumunijo, Bolgarsko in Ogrsko.

Stavka pomolskih delavcev

New York.—Tukaj je zastavkalo 4 do 5 tisoč pomolskih delavcev, članov unije ADF. Zastavkali so v znak protesta proti novi mezdni pogodbi, katero so sklenili voditelji na svojo pest, ne da bi upoštevali zahteve članov.

Mornarji glasujejo o bojkotu

New York.—Če bo šlo po želji mornarske unije CIO, bo v Ameriki ostala vsaka municija in orožje, ki bi bilo namenjeno za streljanje Indonezov ali Židov v Palestini. Sedaj glasuje 90,000 članov te unije o predlogu glavnega odbora, da se ameriški mornarji ne dotaknejo nobene ladje, ki bi bila namenjena z municijo v Indonezijo ali Palestino. Mornarji v New Yorku pa so se že izrekli za bojkotiranje ladij, namenjenih v Grčijo.

Trije vojaki aretirani v Koreji

Seoul, Koreja, 21. avg.—Ruske oblasti še niso odgovorile ameriškemu generalu Johnu R. Hodgeju na dve pismi, v katerih je zahteval, da morajo Rusi izpustiti tri ameriške vojake. Sovjetska straža jih je aretirala ob meji med rusko in ameriško cono. Imena teh so Gerald Geffen, John Hopfe in Tom Pugsley, ki so bili aretirani 12. avg.

EKONOMIJA EVROPE JE PRVA, PRAVI MARSHALL

Latinska Amerika pride druga na vrsto

VAŽNOST SKUPNE OBRAMBE

Petropolis, Brazilija, 21. avg.—Državni tajnik Marshall je izjavil pred delegati na medameriški konferenci, da bo Amerika najprej pomagala vzpostaviti ekonomsko obnovo v Evropi in na Daljnem vzhodu. Naglasil je, da obnova Evrope je vitalnega pomena za ekonomijo zapadne hemisfere.

Marshall je urgiral delegate ameriških republik, naj izdelajo in sprejmejo hemisferično obrambno pogodbo, zaeno pa je obljubil, da se bo razpravljalo o ekonomskem vprašanju na konferenci, ki se bo vršila prihodnjega januarja v Bogoti, Colombija. Na sedanji konferenci bo delegacija omejila razprave le na splošne ekonomske probleme, glavni problem pa je pogodba medsebojne obrambe.

Državni tajnik je podal svojo izjavo pred delegacijo in polno galerijo poslušalcev. Ko je v dvorano stopila Eva Peron, žena argentinskega predsednika-diktatorja, so jo navzoči pozdravili dokaj hladno, vmes pa so se slišali neprijazni glasovi. Eva je sedela na posebnem stolu med argentinsko delegacijo.

Marshall je v svojem govoru naglasil, da je glavna naloga konference sklenitev medsebojne pogodbe za vojaško obrambo zapadne hemisfere, kakor je bilo določeno na konferenci leta 1945 v Šapultepeku v Mehiki. "Rezultati našega dela bodo pokazali vsemu svetu, da ljudstva in narodi, ki resnično hočejo mir, ga lahko dosežejo s tem, da živijo v ozračju večje kooperacije in dobre volje," je rekel Marshall.

Dalje je Marshall rekel, "da živimo v bolnem in trpečem svetu, ampak zapadna hemisfera ni bila prizadeta po grozotah in opustošenju zadnje vojne. Težki problemi, ki stoje pred svetom sedaj, so v glavnem posledica popolnega zastoja ekonomskih in socialnih odnosov. To se zlasti občuti v Evropi in na Daljnem vzhodu.

"Vlada Zedinjenih držav si je nadela nalogo težkega bremena v prizadevanju, da ublaži ekonomske zahteve v državah, ki so bile najbolj prizadete v vojni in jim sedaj grozi lakota ter ekonomski kaos. Obenem pa nismo pozabili na potrebe zapadne hemisfere, ampak ekonomsko blagostanje zapadne hemisfere je odvisno od blagostanja v Evropi in na Daljnem vzhodu."

Bitke v Indoneziji se nadaljujejo

Batavija, 21. avg.—Voditelji indoneške armade so se odločili, da bodo zapustili glavno mesto republičanske vlade zato, ker se holandske oblasti pripravljajo na veliko ofenzivo proti domačinom. Holandski vojaški komunike naznanja, da so Holanci v bitkah z domačini izgubili 55 mož, ranjenih pa je bilo 158. Številke se ne nanašajo na boje, ki so se vršili po "dogovoru", da se preneha s sovražnostmi.

Tiskarji za združenje vseh unij

Cleveland.—Konvencija mednarodne tiskarske unije ADF se je izrekla za združenje obeh delavskih federacij, ADF in CIO ter železničarskih bratovščin v mogočno telo, ki bi štelo 15 milijonov organiziranih delavcev. Dalje se je izrekla tudi za skupno politično akcijo vseh unij in "progresivnih organizacij" in napovedala boj Taft-Hartleyemu zakonu na vsej črti. Da se izogne temu zakonu, tudi ne bo sklepala nobenih kolektivnih pogodb, marveč bodo tiskarji sami določali, pod kakšnimi pogoji bodo delali.

Čikaški progresivci postavili kandidate

Nova stranka vložila peticijo

Chicago. — Progresivna stranka, ki je bila formirana pred nekoliko tedni iz vrst liberalnih elementov, je včeraj predložila popolno listo 21 kandidatov za sodnijske pozicije v uradu okrajnega klerka M. J. Flynna.

Imena kandidatov so bila prijavljena na podlagi peticije, ki jo je podpisalo več kot 120,000 volilcev, ali 15,000 več kot predpisuje volilni zakon. S tem korakom je Progresivna stranka v okraju Cook (Chicago) zagotovila svojim kandidatom, da bodo prišli na glasovnico pri volitvah 4. novembra.

Urad nove stranke naznanja, da so nabiralci dobili več kot 130,000 podpisov, ampak 10,000 podpisov so strankini uradniki črtali zato, ker je bilo jasno, da so bili napačni, ker so nasprotniki nove stranke na ta način skušali razveljaviti veljavnost peticij.

Med tem pa se pripravljajo glavni henčmani lokalne republikanske in demokratske mašine, da izdelajo koalicijsko listo kandidatov za sodnike. Prvič po 22 letih se je zgodilo, da bo koalicija morala računati z listo kandidatov "tretje stranke" v tem okraju.

Progresivna stranka ima oporo pri raznih političnih grupah, delavskih unijah in liberalnih skupinah. Unije so bile zelo aktivne pri nabiranju podpisov in vrgle bodo vso svojo moč v kampanjo za poraz koalicijske mašine, ki že dve desetletji dominira volilni aparat.

Med glavnimi voditelji nove stranke je Kenneth C. Sears, profesor pravne fakultete na čikaški univerzi, dalje sodnik Samuel Heller, pravnik I. H. Flamm, dr. Curtis D. MacDougall, profesor na univerzi Northwestern, in več drugih prominentnih liberalnih državljanov.

Nov rekord v letalski brzini dosežen

Washington, D. C.—Mornariško letalo D-558 Skystreak, ki je letelo čez Mojavsko puščavo v Californiji, je doseglo nov rekord v brzini. Doseglo je 640.7 milje brzine na uro, kakor naznanja mornarični department. S tem je bil dosežen nov svetovni rekord v aviatiki. Letalo je pilotiral Turner F. Caldwell, doma iz Arlingtona, Va. Nov rekord je bil dosežen v višini manj ko 245 čevljev nad mornariško bazo pri suhem jezeru Muroc, Calif. Prejšnji rekord je bil 623 milj na uro.

Amerika olajšala finančno breme Veliki Britaniji

Suspendirala je točko v posojilni pogodbi o valuti

ANGLEŽI POZVANI NA DELO

Washington, 21. avg.—Pogajanja med angleško finančno komisijo in predstavniki zakladniškega departmenta, ki so se pričela zadnji torek za olajšanje finančnega bremena Angliji, so že rezultirala v tem, da je Amerika suspendirala ono točko v posojilni pogodbi, ki je nalagala Angliji, da mora pod nekimi pogoji v mednarodni trgovini odstopiti ameriške dolarje vsaki državi, ki to zahteva—menda za poravnavo trgovinske bilance.

Ta točka je stopila v veljavo šele pred dobrim mesecem—15. julija. To do neke meje pojasnjuje, zakaj je Anglija zadnje tedne potegnila iz Amerike skoro milijardo dolarjev na račun svojega posojila, ki ga je dobila lani v vsoti $3,750,000,000. (Ta posojilna pogodba je tako komplicirana, da je ne razumejo niti mnogi finančni izvedenci.)

Ta točka je bila suspendirana le začasno. Pogajanja za trajno revizijo nekterih točk te pogodbe se še nadaljujejo.

Anglija je takoj po tem sporazumu naznanila, da bo potegnila $150 do $200 milijonov tega posojila, od katerega ima na kreditu še $850 milijonov. (Neko poročilo iz Londona pravi, da namerava potegniti takoj še $400 milijonov.)

London, 21. avg.—Angleški finančni minister Hugh Dalton je sinoči po radiu apeliral na vse angleško prebivalstvo, naj se vsi oprimejo dela, kajti Anglija se bo mogla izvleči iz težke gospodarske stiske le s čim večjo produkcijo. Zato je patriotična dolžnost sleherenga Angleža in Angležinje, da se uvrsti v produkcijo.

Finančni minister Dalton je s tem le podčrtal kritiko, ki se je zadnje čase začela širiti v delavskih krogih proti "buržoaznim postopačem", ki se le sprehajajo in igrajo gospoda in žive na račun drugih.

V tem govoru je Dalton tudi pojasnil, zakaj ameriško posojilo tako hitro kopni in informiral deželo o dosegi sporazuma v Washingtonu za olajšanje finančnega bremena. Obenem je dejal, da je bil storjen napredek v fiskalnem izboljšanju in da je dežela na poti okrevanja. Toda za čim hitrejše okrevanje mora vsakdo doprinesti svoj delež v produkciji.

Harriman grozi z atomsko bombo

Seattle, Wash. — Trgovinski tajnik Harriman je v svojem govoru pred člani tukajšnje trgovske zbornice svaril Ameriko pred "nevarnostjo sovjetske zunanje politike, katera ograža svetovni mir." Zaeno pa je zagrozil sovjetom, da "demokracije posedujejo atomsko bombo, ki se je bodo poslužile proti potencialnim napadalcem." Doznalo se je, da je bil Harrimanov govor odobren v državnem departmentu.

Židi in Arabci obsojajo Angleže

Jeruzalem, 21. avg.—Židovski in arabski voditelji mest Tel Aviv in Jaffa, ki so se sestali v svrho miru, so izjavili, da so britske oblasti odgovorne za pokolje med Judi in Arabci. V bojih med Judi in Arabci, ki so se vršili zadnje dni v teh mestih, je bilo 31 oseb ubitih in 100 ranjenih. Več sto prebivalcev je opazovalo sestanek voditeljev obeh narodnosti, ko so prijateljsko razgovarjali o vprašanju izravnave spora.

Porast monopola v oljni industriji

Senator O'Mahoney zahteva akcijo

Washington, D. C., 21. avg.—Senator O'Mahoney, demokrat iz Wyominga, je opozoril predsednika Trumana za hitro porast in raztegnitev monopola v oljni industriji in naglasil, da bo to vprašanje postalo glavno v volilni kampanji prihodnje leto, če ne bo kongres po novem letu odredil akcije.

Senator je naglasil, da se koncentracija razvija s silno brzino in da bo prizadeta produkcija olja. Trumana je pozval, naj izvaja pritisk na kongres za sprejetje zakonodaje, ki naj bi blokirala raztegnitev monopola. Priporočal je tudi amendiranje Claytonovega zakona, ki naj bi preprečilo monopolistične združitve. Zadevni načrt je bil pred kongresom, katerega pa je pokopal odsek za pravila nižje zbornice.

"Na oljnem polju so neodvisni razpečevalci žrtve izpodrivanja," je rekel O'Mahoney. "Neodvisne čistilnice so prišle v status podrejenosti velikih kompanij. V ozadju gibanja so newyorški bankirji."

Notranji tajnik Krug je odprl milijon akrov federalnih gozdov v Wyomingu omejeni raziskavi ležišč olja in plina. Zadevno naznanilo je bilo objavljeno po konferenci med njim in reprezentanti oljne industrije. Vojaški voditelji se pritožujejo zaradi pomanjkanja olja in trdijo, da so oborožene sile prizadete.

NAZADNJAŠKI KONGRES NE MORE DOBRO VPLIVATI NA ZUNANJO POLITIKO, PRAVI PEPPER

Washington. — (FP) — Senator Claude Pepper, demokrat iz Floride, je izjavil, da je Taft-Hartleyev suženjski zakon kriv sedanjih slabih odnošajev ameriške zunanje politike.

Pepper je podal svojo izjavo pred odhodom iz Washingtona na kratek oddih. "Kongres z reakcionarnimi tendencami ne more dobro vplivati na ameriko zunanjo politiko," je naglasil Pepper. "Francoska vlada se upravičeno boji, da bo Marshallov načrt vzpostavil nemške kartele in deželi dal priliko za oborozevanje.

"Marshallov načrt je nevaren Franciji in Ameriki, ako namerava obnovo Porurja pred obnovo ostale Evrope," je poudaril Pepper. "Evropa in ostali svet ne moreta jezditi na nemškem konju v blagostanje, ker nas bo ta konj zopet vrgel na tla."

Pepper je rekel, da se bi strinjal z Marshallovim načrtom, ako bi veljal za ves svet, ne le za zapadno Evropo. Amerika bi morala nuditi pomoč vsem državam, ki so jo potrebne, neglede na njihovo politiko. Amerika potrebuje več demokracije doma, kakor jo tudi potrebuje Rusija.

Dalje je Pepper rekel, da ne verjame, da imajo Rusi demokracijo, pokazali pa so velik napredek in sedaj imajo več demokracije kot so je imeli ob času revolucije. Zbližanje med narodi je absolutno potrebno za svetovni mir.

Senator Pepper je podal svoje mnenje o svetovnem položaju in o razmerah doma ob priliki druge obletnice kapitulacije Japonske pred zavezniki. Dejal je, da je zelo zaskrbljen, ker svetovni mir še ni dosežen, temveč je faktično še bolj oddaljen kot ob času zaključenja vojne.

Pepper obžaluje dejstvo, da je svet razdeljen na dvoje, vojni zavezniki so si postali sovražniki, naši takratni sovražniki pa so sedaj naši zavezniki. To ne more voditi v trajen mir. "Tega so krivi reakcionarni in dekadentni režimi, ki skušajo zajeziti naraščajoči val socialnih sprememb v Evropi in Aziji," je poudaril Pepper, nato pa dodal, da Amerika ne izpolnjuje obljub predsednika Roosevelta.

Liberalni senator je oplazil tudi holandsko imperialistično vlado, ki zatira indoneško ljudstvo, katero se hoče osvoboditi izpod suženjskega jarma, ameriška vlada pa podpira holandski suženjski sistem.

POSKUS Z 'UMETNIM DEŽJEM' SE OBNESEL; VREMENSKI IZVEDENCI 'IZSILILI' DEŽEVJE

Chicago, 21. avg.—Dve minuti potem, ko sta dva vremenska izvedenca spustila iz letala 150 funtov zdrobljenega "suhega ledu" nad oblaki z 20,000 čevljev višine včeraj ob 5. uri popoldne—se je vsula ploha dežja!

Ta eksperiment za dosego "umetnega" dežja se je izvršil v bližini mesta St. Charles. Letalo je napravilo dva poleta nad oblaki in eksperiment je trajal pet minut. Sedem minut pozneje, ko je letalo pristalo, se je dež pojavil nad mestom—in deževalo je celih 40 minut! Čim so se oblaki pomikali vzhodno od poskusne točke, je kar naprej deževalo.

Poleg dveh vremenskih ekspertov in pilotov, ki so vodili letalo, so bili v letalu tudi poročevalci Tribune, ki je ta eksperiment financirala. Vremenska veščaka sta bila H. A. Ruth, uradnik zvezne vremenske postaje v Chicagu, in R. L. Currie, načelnik vremenskega biroja letalske družbe American Airlines.

Razume se, da poskus za "umetni dež," ako se izkaže učinkovit, obeta postati velikega pomena zlasti za poljske pridelke. Znanost in veda pač nimata nobenih mej, zato je pospeševanje znanosti v koristne svrhe, v svrhe človeškega blagostanja, velikega pomena za vse človeštvo.

Avstrija bo dobila milijon ton živil

Washington, D. C.—Državni department je naznanil, da bo Amerika poslala milijon ton živil v Avstrijo. Ta bodo znašala vsoto 43 milijonov dolarjev. Živila se bodo razdelila med prebivalce pod ameriško kontrolo. Pšenica bo predstavljala glavno pošiljko živil.

PROSVETA
THE ENLIGHTENMENT
GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Naročnina za Združene države (izven Chicaga) in Kanado $8.00 na leto, $4.00 za pol leta, $2.00 za četrt leta; za Chicago in okolico Cook Co., $9.50 za celo leto, $4.75 za pol leta; za inozemstvo $11.00.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada $8.00 per year, Chicago and Cook County $9.50 per year, foreign countries $11.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru.—Rokopisi dopisov in nenaročenih člankov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, povesti, drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, če je priložil poštnino.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse, kar ima stik z listom:
PROSVETA
2657 - 59 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Illinois

Glasovi iz naših naselbin

Pokvarjenost mladine in verska vzgoja—II

Zadnjič smo omenili propagando verskih sekt in "nebeških pilotov," da je glavni vzrok v pokvarjenosti mladine, neštevilnih razporok (okrog 40% poročencev v tej deželi gre prej ali slej na sodišče po razporoko, mnogi še po večkrat) in razširjenemu zločinstvu v pomanjkanju verske vzgoje. Omenili smo tudi, ako bi bilo v tem kaj resnice, potem bi bilo največ te socialne bolezni med necerkvenjaki in brezverci. Razni študiji o mladinski pokvarjenosti in kriminalstvu na splošno pa pokazujejo, da je resnica baš obratno. O tem več pozneje.

Pod pretvezo, da je za odpravo delinkvence mladini treba dati dobre verske vzgoje, so razne verske sekte—protestantovske, katoliška in židovska—širom dežele pričele z veliko kampanjo za uvedenje verskega pouka tudi v javne šole. Očetje te republike so na podlagi izkušenj iz kolonijalnih časov zapisali v ustavi, da mora biti cerkev ločena od države. V tej tradiciji se je dežela z organizirano religijo vred razvijala dolga leta. To načelo so sprejele tudi vse protestantovske sekte in se ga zvesto držale. Zadnja leta pa je začel pihati drugačen veter, ki to tradicijo bolj in bolj ruši. In to posebno v javnih šolah.

★

Od ustanovitve te republike je ta tradicija držala na vsej črti dokler ni katoliška cerkev postala najmočnejša organizirana religija tudi v tej deželi. To se je zgodilo po prihodu milijonov naseljencev iz katoliških držav, to je iz centralne, vzhodne in južne Evrope. Bolj kot katera koli drugo verska sekta se katoliška cerkev zaveda pomena verske vzgoje med mladino. Drži se izreka da kakor se mlado drevo nagne, tako tudi raste. Zato posveča vso pažnjo in energijo in sredstva verski vzgoji "od zibeli do groba," s posebnim naglasom "od zibeli." Zato se tudi ni zadovoljila samo z ustanavljanjem svojih šol, od najnižjih do najvišjih, marveč tudi pričela s propagando za zanesitev verske vzgoje i v javne šole. Zadnja leta so se ji v tem pridružile tudi razne protestantovske sekte z židovsko vred in posledica je, da si je verska vzgoja utrla pot tudi v javne šole že v 47 državah. Edina izjema je še New Hampshire, toda pričakovati je, da bo tudi ta država podlegla.

Ta uspeh pri rušenju stare tradicije in kršenja ustave je bil dosežen v dobrih 30 letih. Ta propaganda je žela svoj prvi uspeh leta 1913 v Garyju, Ind., kjer so si "dušni pastirji" najprvo utrli pot v javne šole s svojim verskim podukom. Leta 1925 so si odprli ta vrata že v 200 mestih v 24 državah. Deset let pozneje, do 1935 so prodrli še v pet nadaljnjih držav, letos pa imajo v svoji rubriki že 47 držav in 2,000 mest, v svojih verskih razredih pa čez dva milijona otrok iz javnih šol.

★

Torej če bi bilo kaj na trditvah "božjih pilotov," da je treba versko vzgojo pobijati mladinsko delinkvenco, zločinstvo in razporoke, bi moralo biti danes v deželi relativno manj te bolezni kot pred 10, 20, 30 leti. Ampak ni izgledov, da je temu tako. Obratno seveda tudi ni nobenih dokazov, da se ta bolezen širi vsled verske vzgoje. Toda predno se tega dotaknemo, naj omenimo še nekaj.

Ta propaganda za odpretje javnih šol verski vzgoji je zelo spretna, navidezno nedolžna in kajpada tudi—"demokratična." Ta propaganda namreč nikjer ne zahteva—vsaj zdaj še ne!—da mora biti verski poduk v javnih šolah obligaten, marveč le "prostovoljen." Argument je, da je v javnih šolah mnogo otrok verskih staršev. Vsi ti otroci nimajo prilike do "dobre" verske vzgoje od "kvalificiranih" oseb. Povsem demokratično torej je, da se tem otrokom med šolskim poukom dovoli tudi par ur verskega pouka, kar bo končno le njim v korist, kakor tudi splošnosti, kajti bodo postali "boljši državljani."

Kot omenjeno, so v dvatisoč mestih v 47 državah s to propagando že uspeli in dobili čez dva milijona več otrok v verske razrede, v katerih jim razlagajo verske "resnice"—v resnici verske pripovedke in bajke in neresnice iz biblije in katekizma. Nekatere izmed teh bajk so lepe in nedolžne, toda iz vzgojnega stališča so lahko zelo kvarne, povsem neznanstvene—na primer bajka o ustvaritvi sveta v šestih dneh, oziroma v petih, kajti "šesti dan je Bog ustvaril človeka, sedmi dan pa počival . . ." To je seveda veliko bolj enostavno in lažje za možgane kot pa študiranje evolucije v vseh njenih fazah! Tudi človeškega karakterja in moralne sile se ne gradi s spovedjo, kjer so ti vsi grehi "odpuščeni," tudi največja zločinstva—da lahko potem zopet znova pričneš! Prav tako se tudi ne gradi karakterja ali širi znanje s strašenjem s peklom in hudičem in vicami ali s prodajanjem nebes na "onem svetu."

★

Ako bi učili, da je Bog—Vesoljstvo pa dekalog božjih zapovedi, v katerih so zdrave in pamtiveško stare resnice in nauki ter se izognili vsem kvarnim bajkam in neresnicam, oziroma lažem, taka vzgoja bi bila res lahko moralno koristna, kajti bi dvigala človeka, ne ga pa pehala v praznoverje, laži in ga mentalno usposabljala za zločinstva in slaba dejanja. Ni treba, da pogledate v zgodovino, marveč le okrog sebe in na sodobne dogodke in videli boste, koliko lopovščin se napravi v imenu vere. Španski klerofašistični diktator na primer še danes na debelo mori svoje politične nasprotnike v imenu vere in države, toda kljub temu je bil deležen že vseh blagoslovov Vatikana in njegovih španskih predstavnikov. Na eni strani Cerkev uči "ne ubijaj," na drugi pa blagoslavlja umore! Odvisno je samo, kdo mori in koga mori!

Prav tako je z nekaterimi drugimi "nauki" in "resnicami," ki so del verske mitologije. Na eni strani na primer Cerkev uči, kakor tudi sv. pismo, da bo šla "kamela lažje skozi šivankino uho kot pa bogatin v nebesa," na drugi strani si je pa i sama nagromadila silnega bogastva s "hukom ali krukom," se valja v baržunu in žametu, revežem, ki nimajo, kamor bi glavo položili, pa obeta nebesa na—"onem svetu," seveda pod pogojem, da ji bodo sledili in slepo verovali v vse bajke in laži ter ponižno služili svojim "predpostavljenim," tudi največjim izkoriščevalcem in zatiralcem.

V zvezi s tem vprašanjem pravimo, čim manj se bodo otroci učili kvarnih verskih in drugih bajk in neresnic in slepe pokorščine, toliko bolje bo zanje in za človeštvo. (Pride še.)

Poročilo o akciji Narodnega odbora za svoboden tisk

Cleveland, O.—Slovencem po Ameriki je v preteżni večini znano, da je bila vložena "velikanska" tožba od strani kaplana Franca Gabrovška proti našemu lokalnemu časopisu Enakopravnosti, in sicer za nič manj kot $200,000!

Franc Gabrovšek toži ta list, češ, da mu je umazal čast. Seve, vsota $200,000 ni ravno malenkost in tudi ne mačkine solze, toda tožilec očitno misli, da je njegova izgubljena čast vredna toliko ameriških "copakov". Gabrovšek trdi, da mu je vzel čast ta list s serijo člankov, ki jih je priobčil na podlagi poročil iz starokrajskih listov Mirko Kuhel, tajnik SANSa.

Tisti članki torej niso bili izmišljeni v Kuhlevi glavi, ampak jih je prepisal po izvirnih poročilih starokrajskih listov.

Gabrovšek oz. A. D. je tudi namignila, da bo tožil ta "Kristusov namestnik" tudi ostale napredne časopise, če se mu ta tožba obnese, to se pravi Proseto, Proletarca in menda tudi Glas Naroda.

Ker je to gonja proti vsem našim naprednim časopisom, je naša dolžnost, da se močno postavimo v bran in prispevamo finančno Narodnemu odboru za svoboden tisk, ki vodi obrambo proti tej reakciji, ki skuša izvršiti atentat na napredno časopisje. Ta Narodni odbor za svoboden tisk je organiziran iz vseh treh clevelandskih podružnic SANSa (št. 39, 48 in 106) in bo deloval ter v polni meri nadzoroval to obrambno akcijo, seve, pod okriljem organizacije SANS.

Narodni odbor za svoboden tisk je že izdal nabiralne pole med društva in podružnice SANSa. Ker ima vsaka nabiralna pola številko, bo odbor imel natančno kontrolo nad oddanimi nabiralnimi polami v Clevelandu in okolici. Po drugih naselbinah pa bo razposlalo te pole tajništvo SANSa sporazumno z drugimi tajništvi naših podpornih organizacij.

Sklenjeno je tudi bilo, da se bo izdalo potrdilo za vsak dar od enega dolarja naprej, v teku dveh mesecev pa se bo imena darovalcev priobčilo v naših naprednih časopisih, ki podpirajo organizacijo SANS. Vsote manjše od dolarja ne bodo priobčene v časopisih, temveč se jih bo vknjižilo v posebno knjigo.

Nadalje nabiralci ne bodo imeli svojih okrožij, kot tedaj, ko so nabirali prispevke za otroško bolnišnico, ampak vsakdo bo lahko nabiral prispevke kjer koli.

Ves denar, ki bi ostal od eventuelnih obrambnih stroškov, bo spadal direktno organizaciji SANS, to se pravi za pomoč Jugoslaviji. Naj omenim, da je tožba faktično vložena, do obravnave pa še ni prišlo in možnost je, da ne pride.

Kdor pa ne bi hotel darovati za Narodni odbor za svoboden tisk, pa lahko daruje za otroško bolnišnico ali njeno opremo. Če bi slučajno kdo hotel darovati, a ne mara, da bi prišlo njegovo ime iz kakršnega koli vzroka v javnost, ga bomo priobčili kot neimenovanega darovalca.

Iskrena želja tega odbora je, da se ta akcija vrši pošteno, pravilno in čisto, kot za otroško bolnišnico.

Podpisani se je že podal na delo in nabral v dveh dneh, 12. in 13. avg., $89.50 za Narodni odbor za svoboden tisk.

Darovali so sledeči: Joseph Siskovich $10 in enako vsoto Frank in Mary Ipavec. Po $5: Joe in Danica Hrvatin, Joseph Gregorinčič, Andy Božič (k.), Anton in Cilka Jankovich, Victor Intihar, Frank Kerner, Luka Slejko, Tony Benčič in žena in Lovrenc Zalaznik. Dalje pet oseb po $3, ena $2, ena $1.50 in šest po $1.

Torej naše delo že rodi klasje! Korajža velja! Darujmo po svojih močeh in bodimo širokogrudni in darežljivi!

Anton Jankovich, nabiralec in član nadzornega odseka.

Slika predstavlja skupino šolskih otrok, ki "piketirajo" pred mestnimi oblastmi v Los Angelesu z zahtevo, da jim preskrbijo javnih igrišč na prostem. To novo otroško gibanje je sledilo pritožbam gospodinj, češ, da otroci povzročajo preveč šuma okrog hiš, ker ni na razpolago potrebnih igrišč.

Pismo iz Ljubljane

Pueblo, Colo.—Josephine Šuštar mi je izročila pismo, ki ga je pisal njen brat Ignac Miklič, v katerem opisuje že znane dogodke in trpljenje slovenskega ljudstva v času okupacije. Pismo se glasi v izčrpku:

"Draga sestra! — Najprvo Ti naznanjam, da sem prejel Tvoje pismo, kakor tudi pošiljke. Najlepša hvala! Razžalostila nas je vest, da si izgubila toliko otrok. Še dobro, da si pri življenju. Ubogi starši, koliko morajo pretrpeti!

Želiš, da bi malo opisal, kako smo preživeli vojno in kako sedaj živimo. Kakor veš, imam številno družino—11 otrok! Od teh je Jože padel v vojni. Ostali so vsi zdravi in razviti.

Ko se je začela vojna, so bili moji starejši sinovi poklicani notri, po kapitulaciji jugoslovanske armade pa so se vrnili domov. Z italijansko okupacijo se je pričelo silno trpljenje našega ljudstva. Ljudi so pobijali, zapirali in jih odvajali v koncentracijska taborišča. Okupator je najbolj sovražil zavedne ljudi. Žalostno pa je bilo, ker je bilo toliko naših ljudi za okupatorja in proti našim partizanom. Temu pa je bila največ kriva pokvarjena duhovščina, zato ne zasluži, da hodi po naši s krvjo prepojeni slovenski zemlji.

Moj starejši sin Nace je bil v bivši Jugoslaviji orožnik, danes pa je kapetan. On je od naših stopil prvi v partizanske vrste, namreč že leta 1941. Njemu se je pridružil Jože, a je padel, ko mu je bilo komaj 22 let. Za Jožetom je sledil Franci, ki je danes poročnik in je še vedno pri vojakih. Najmlajša sinova, Anton in Stanko, sta se tudi pridružila partizanom. Stnako je bil tedaj star šele 16 let. Hčerka Ljudmila je bila tudi preganjana, zato je morala bežati v hribe. Vsi so se srečno vrnili domov, le Jože ne.

Leta 1943 v jeseni je divjala huda borba v okolici Zagorice in Male vasi. Nemci in naša izdajalska bela garda je napadla partizane. Seve, partizani so vračali in delali protinapade. Pri sv. Antonu v Zdenski vasi je bilo tudi hudo, istotako na Vidmu, od kjer so partizani za vselej pregnali okupatorja in "ta bele". Po nekaterih naših hribovskih vaseh so se tudi vršile ljute bitke. Okupator je ponovno zavzel pozicije in pričelo se je silno preganjanje civilnega prebivalstva. Zlasti pa so trpele tiste družine, ki so imele sorodnike v partizanih.

Tudi jaz nisem imel več miru, kajti domačini so pričeli izdajati okupatorju po naročilu duhovščine. Ponoči ob enajstih sem moral bežati z vso družino. Tri hčere pa so že poprej zbežale v Ljubljano, ena pa v Kočevje. Vzeli smo s seboj le toliko, kar smo mogli nesti. Drugi dan je bila že obkoljena naša hiša, a nas niso več našli. Morilci so popolnoma izropali naše imetje. Bežali smo v Zagorico, ki je bil tedaj osvobojena. Avgusta meseca 1942 pa so pričeli Italijani ofenzivo s pomočjo domačih izdajalcev, in sicer najprvo v Kočevskem rogu in po Dolenjskem. V roški ofenzivi so tudi duhovniki sodelovali s sovražnikom in 20 slovenskih kaplanov in župnikov je bilo preoblečenih v italijanske uniforme. Dajali so informacije sovražniku in izdajali partizanske družine.

Tisti čas smo bili v Horinji, a ker je šla skozi ofenziva, smo morali ponovno bežati. Jaz sem se umaknil v Klonjo vas pri Kočevju, ali kmalu so me ujeli Italijani in mi vzeli svobodo za leto dni. V zaporu sem pet mesecev čakal kot talec, toda odpeljali me niso na morišče, ker nisem bil nikdar poprej zaprt, odgnali pa so me v taborišče v Italijo, kjer sem bil do italijanske kapitulacije. Prišel sem domov in našel mojo družino vso izčrpano v Kočevju.

Meseca oktobra 1943 pa so se morali partizani umakniti iz Kočevja in prišli so Nemci. Kmalu so nas aretirali s pomočjo domačih izdajalcev in odgnali v internacijo v Nemčijo, kjer smo bili 19 mesecev. Nas so osvobodili Američani v jeseni l. 1945. Domov smo se vrnili popolnoma izčrpani. Zelo veliko naših ljudi pa je za vse čase ostalo v Nemčiji.

Ko smo prišli v Ljubljano, nam je starejši sin sporočil, da je Jože dal življenje za svobodo. Domov nismo mogli iti, ker nam je okupator vse požgal, zato smo se nastanili v Ljubljani. Stanovanje imamo lepo, ali kaj hočeš, ko ni naše. Jaz zelo želim, da bi bil zopet v svojem. Drugače pa je v teh časih toliko dobro, da smo v miru. Otroci so v službah, ali hudo je, ker nimamo potrebnih oblačil, a tudi naše zdravje je rahlo radi prestanega trpljenja. Najmlajša hči Vida študira.

Želim, da bi Te to pismo našlo pri najboljšem zdravju in Te bratsko pozdravljam, kakor tudi Tvojo družino. Tvoj brat Nace Miklič."

Alfonz Hochevar.

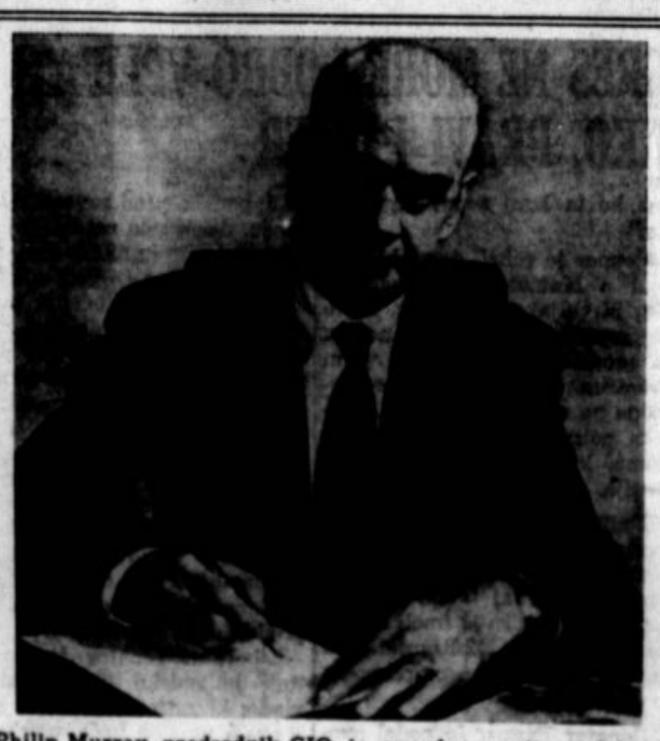

Philip Murray, predsednik CIO, je pozval vse unije te delavske federacije, naj na Labor day prirede velike delavske manifestacije in se pripravijo za politično akcijo prihodnje leto.

Poročilo o eksploziji v West Frankfortu

West Frankfort, Ill.—V četrtek, 14. avgusta, se je pripetila katastrofa pri C. W. & F. Coal Co., v premogovniku št. 2. Ta premogovnik je eden največjih na svetu in se imenuje Orient No. 2.

V tej majni sem zaposlen tudi jaz. Kako je prišlo do eksplozije, ne bo nihče povedal, kajti mrtvi so vsi, kar jih je delalo v tistem oddelku. Mogoče bodo čitatelji mislili, da je to bila le majhna eksplozija, ker so bili ubiti samo trije rudarji, dva pa ranjena. Toda temu ni tako. Tisti dan premogovnik ni obratoval in nočne izmene se je udeležilo samo nekaj nad 70 delavcev. To pa je zelo pičlo število za tako velik premogovnik. Ti delavci pa so bili vsi razkropljeni po vsem premogovniku.

V oddelku, kjer se je pripetila eksplozija, so bili trije možje, in sicer dva strojnika za podrezavanje premoga in en nabijač. Vsi trije so bili ubiti. Ako bi jih bilo v tistem prostoru 50, bi bili prav tako vsi ubiti.

Sreča v nesreči je bila, da niso tisto noči nakladali premoga, kajti delavcev bi bilo veliko in vsi bi bili žrtve. Prvi dan po razstrelbi, to je bilo 15. avg., sem govoril z možem, ki je bil tisto noč na delu v isti sekciji, kjer se je zgodila eksplozija, toda daleč proč od mesta nesreče. Mož je bil ves obvezan in dejal je, da se nahaja njegov tovariš v kritičnem položaju. Vprašal sem ga, če more kaj povedati o eksploziji. Odgovoril je, da ne ve ničesar drugega, kot da je puhnil zelo vroč zrak z vso silo, ki je nesel njega in njegovega partnerja kakih 200 čevljev, nato pa še povalil po tleh. Dejal je, da je bilo grozno. Ko sta se s tovarišem malo zavedla, sta se takoj pririnila v sveži zrak.

Tudi jaz sem imel priliko, da bi šel na delo tisto noč. Govoril sem z delovodjo in vprašal me je, če bom prišel na šiht. Dejal je, da me potrebuje, a jaz se nisem odzval. Namreč če premogovnik ne obratuje podnevi, imam nočni šiht. Toda še nikoli nisem šel na nočno izmeno, kajti kadar premogovnik ne obratuje podnevi, je nevarno delati na nočni izmeni. Majno pregledajo bossi in ne pregledovalci, ki so poklicani za to in imajo certifikate.

Večkrat sem že videl pregledovalca, ko je zaznamoval, da se nahaja plin v prostoru, ko pa je prišel naokoli delovodja, je vrgel svarilno znamenje proč ter poslal po može in stroj, nakar so pričeli nakladati premog v tistem prostoru.

V juliju so inspektorji pregledali Orient No. 2. Ker so jim videli delovodje, je bilo vse "okej" in vsa inspekcija je bila izvršena v petih urah, nakar so izdali varnostni certifikat. Ako pa bi hoteli pravilno preiskati to ogromno majno, bi pa vzel najmanj teden dni, kajti obhoditi bi morali več kot 18 milj. Glavni vhod je šest milj daleč pod zemljo. Iz glavnega vhoda pa je razpreženih šest sekcij in vsaka sekcija je dolga od enega do treh milj. Ta premogovnik je šele polovico razvit in pravijo, da bo še enkrat daljši kot je sedaj.

Naj še omenim o eksploziji, katera se je pripetila 23. julija pri Old Ben Coal Co. št. 8. Govoril sem z nekim možem, ki je zaposlen pri tej kompaniji, in sicer na nočni izmeni ali šihtu. Dejal mi je, da je imel isto priliko, da bi ga ubilo, kot je drugega tovariše. On je delal v istih prostorih, v katerih se je pripetila nesreča. Vprašal sem ga, kako je prišlo do nesreče. Povedal mi je, da kompanija ropa premog tam, kjer ga je najlažje dobiti in tako je pustila med dvema nasprotnima prostoroma tenko steno. Dejal je, da je opazil že eno noč poprej, da se premogovna stena ruši pod pritiskom strehe, katera je pričela pokati. To pojasnitev je zelo verjetna.

Kakor so zatajili vzrok eksplozije pri Old Ben Co., tako bo do najbrže zatajili pri Orient Coal Co., kajti nihče ne bo mogel pričati, ker grobovi molče.

V tej naselbini je zelo malo Slovencev. Prav tako ni slovenskih porok, ker ni ne mladifantov in ne deklet. Nekaj Slovencev je uposlenih v premogovnikih, drugi pa se preživljajo pod soncem. Nekoč je bilo tu udobno življenje, sedaj pa je vse mrtvo, povrhu pa še rudarske nesreče.

Vreme je tu kot povsod—od muh! Maja smo imeli še mraz, v juliju pa noči tako hladne, da sem moral vtikati roke v žepe ko sem šel zjutraj domov z dela. Pri majni so vse noči kurili, da so se grели delavci, ki so delali na površju. Kljub slabemu vremenu pa smo imeli vseeno lepe vrtove, tako da se ne moremo pritožiti, seve, vse je zrastlo pozneje. Druga leta sem že ob tem času cukal domače vino, letos pa je grozdje še vedno na trti. No, se bo pa malo prihranilo, tako da bo prišlo prav tudi pozneje.

Vsi časopisi so prinesli na prvih straneh rekordni polet okoli sveta, ki ga je naredil letalec Odom. Naj povem, da poznam vso Odomovo družino. Ta družina živi v West Frankfortu že mnogo let. Oče slavnega letalca izdeluje bloke iz peska in cementa, kakor tudi prodaja cevi, cement in gramoz. V Chicagu ste mislili, da imate svetovnega letalca, pa je iz W. Frankforta!

Jerry Zorta.

Razgledi po stari domovini

(Poroča Franjo Aleš iz Ljubljane)

LJUDSKO GOSPODARSTVO

Gospodarski sporazumi Jugoslavije z inozemstvom

Po poročilu rimskega lista "I[illegible]bo" bo vsak čas prišlo do no[illegible] trgovinske pogodbe **med Ju[illegible]slavijo in Italijo.** Dosedanj[illegible]kurvani začasni sporazum s[illegible] dobro obnesel. Novi spora[illegible]m pa bo še razširjen. Po skle[illegible]vi novega trgovinskega spo[illegible]uma bo postala Italija eden[illegible]nih odjemalcev Jugoslavije[illegible] to v prvi vrsti gradbenega le[illegible] drv, premoga iz Raškega[illegible]nika v Istri, kovinskih rud[illegible]sita, laporja itd. Italija pa[illegible] izvažala v Jugoslavijo teks[illegible]e predmete, kemične proiz[illegible]e ter izdelke mehanične in[illegible]strije.

Začetkom avgusta je bil do[illegible]en gospodarski sporazum tu[illegible] **med Anglijo in Jugoslavijo** [illegible]tem sporazumom se urejajo [illegible]gleške terjatve za izplačila [illegible]vršena bivši jugoslovanski e[illegible]grantski vladi med vojno, ir[illegible]rašanja jugoslovanskega lad[illegible]ja, je bilo med vojno posoje[illegible] angleškemu ministru za voj[illegible] promet. Ta sporazum je pred[illegible]k za pričetek vzpostavitve [illegible]ših gospodarskih odnosov o[illegible] držav.

Velikega pomena je tudi spo[illegible]um o vzajemnih dobavah [illegible]ga **med Jugoslavijo in So[illegible]etsko zvezo.** V smislu tega [illegible]spodarskega sporazuma bo [illegible]vjetska zveza dobavila n[illegible]redit Jugoslaviji industrijske [illegible]grave in materijal za zgradi[illegible] kompletnih podjetij črne in [illegible]vaste metalurgije, industrije [illegible]he, kemične industrije in tu[illegible] druge naprave za proizvod[illegible] premoga. Sovjetska zveza [illegible]nudila Jugoslaviji tudi teh[illegible]no pomoč pri zgraditvi nave[illegible]nih podjetij.

V Beogradu se vršijo razgo[illegible]ri **med holandsko delegacijo [illegible] jugoslovanskimi gospodar[illegible]mi predstavniki** za sklenitev [illegible]razuma o zamenjavi blaga [illegible]d Jugoslavijo in Nizozem[illegible]. Tudi ta trgovinska pogod[illegible] bo velikega pomena za nor[illegible]alizacijo gospodarskih odno[illegible]jev med obema državama.

•

Razvoj Slovenije v prvi "petletki"

Slovensko delovno ljudstvo je [illegible]es popolnoma mobiliziralo [illegible] svoje napore za izvedbo pr[illegible]ga petletnega gospodarskega [illegible]rta. Na vseh področjih kul[illegible]rnega, političnega in sindikal[illegible]ga prizadevanja je populari[illegible]ran petletni gospodarski na[illegible] od najmanjšega industrij[illegible]ga naselja do najodaljenejše [illegible]ečke vasi. Vse delovne lju[illegible] preveva danes velika domo[illegible]bna misel pesnika Simona [illegible]gorčiča, ki je zapel:

"Ne bo nas več tujčin teptal,
ne tlačil nas krvavo;
naš rod bo tu gospodoval,
naš jezik, naše pravo!"

Glavni namen petletnega na[illegible] v Sloveniji je predvsem [illegible] proizvodnje. Povečanje [illegible]izvodnje pomeni namreč po[illegible]itev blaga in rešitev gospo[illegible]rske stiske, v kateri se Jugo[illegible]avija kakor tudi Slovenija še [illegible]no nahaja. Vrednost indus[illegible]rijske, kmečke in rudarske pro[illegible]vodnje se bo povečala od 33 [illegible]lijard dinarjev iz leta 1939 na [illegible] milijard dinarjev v letu 1951. [illegible]venija bo vložila v letih pr[illegible]ga gospodarskega načrta sko[illegible] 13 milijard dinarjev investi[illegible].

Slovenija prednjači pred o[illegible]stimi ljudskimi republikami [illegible] v svoji zelo razviti tekstil[illegible] industriji, ki pa se je doslej [illegible]vijala brez vsakega načrta [illegible] se glede na dejanske možno[illegible] razvoja in na potrebe. V tej [illegible] se bo dvignila tudi proiz[illegible]dnja tekstilnega blaga za pri[illegible]ino 8 krat od proizvodnje v [illegible] 1939.

Elektrifikacija in rudarstvo [illegible] železni se prav posebne po[illegible]nosti. Od dosedanjih 25 mi[illegible]ov kwh bo proizvodnja do[illegible]la leta 1951 nad 88 milijo[illegible] kilovatnih ur. Na novo bo [illegible]zgrajenih 18 razdelilnih postaj [illegible] 364 transformacijske postaje, cca 2,000 km daljnovodov, 650 km kablogovodov ter 295 km omrežja z nizko napetostjo. — V rudarstvu pa se bo zlasti povečala produkcija rjavega premoga.

Velikanske koristi od prvega petletnega načrta bo imelo slovensko kmetijstvo. Industrijalizacija in elektrifikacija ne bojdeta na škodo kmetijstva. Industrija bo izdelovala kmetijske stroje in naprave, umetna gnojila itd., elektrifikacija pa bo omogočila uporabo strojev v kmetijstvu in prinesla luč v vsadnjo slovensko vas. Za kmetijstvo je določeno nad 1 milijardo dinarjev. Pospešena bo zlasti živinoreja, pogozdovanje, obnovljena bo mala obrt, lesna industrija, v mnogi večji meri pa bodo sadili industrijske rastline, posebno tobak in sladkorno peso.

V prometu in turizmu je določil gospodarski načrt velike premembe. Poleg avtostrade Ljubljana-Zagreb in Postojna-Maribor, bo Slovenija zgradila 33 km težkih cestišč ter 293 km asfaltnih cestišč. V tujski promet bo šlo nad 300 milijonov dinarjev in bo postala Slovenija dežela oddiha in okrepitve delovnih ljudi vse Jugoslavije in obenem privlačna turistična točka za inozemce. V reševanju stanovanjske stiske bo investiranih 3,500 milijonov dinarjev za izgraditev 11,000 novih stanovanj.

Petletni gospodarski načrt ljudske republike Slovenije je odsev socijalne in gospodarske strukture ter potreb Slovenije. Glaka tujemu kapitalu je nehala. Ker imajo Slovenci danes občutek, da je zemlja v resnici njihova, so pokazali v prvem zamahu ogromen napor za izvedbo prvega gospodarskega načrta, in bodo s tem koristi tako prepričljivo velike, ker se bo dvignila življenjska raven delovnega človeka, poleg tega pa se bo povečal narodni dohodek Slovenije na 24 milijard dinarjev.

•

Razvoj jugoslovanske mornarice

Stara Jugoslavija je bila siromašna na trgovinski mornarici. Vsega skupaj je imela 185 parnikov s skupno 395,000 brutto reg. tonami. Med vojno pa je bilo uničenih nad polovico parnikov, uničenih ali poškodovanih pa nad 90% pristanišč. Razen tega je bilo uničenih tudi 3158 ribiških in drugih čolnov. Ob koncu jugoslovanskega gospodarskega načrta bo imela nova mornarica 600,000 brutto registrskih ton ladjevja. Tudi v razvoj jugoslovanske mornarice bo šlo veliko naporov in truda.

•

Porast bančnih zavodov v Jugoslaviji

Narodna banka, centrala za Slovenijo v Ljubljani je s 1. avgustom ponovno znatno razširila mrežo svojih podružnic in to v krajih Dolnja Lendava, Slovenska Bistrica, Trebnje na Dolenjskem. Vseh podružnic Narodne banke Slovenije je sedaj že 19 in sicer v Mariboru, Ptuju, Murski Soboti, Slovenjgradcu, Celju, Trbovljah, Krškem, Novem mestu, Črnomlju, Kočevju, Kamniku, Škofji loki, Kranju, Jesenicah in Bledu.

Narodna banka, centrala za Slovenijo je doslej v precejšni meri vplivala na proces obnovitvenih, industrijskih in trgovskih poslov. Danes, ko se izvaja petletni gospodarski načrt, pa ima Narodna banka še posebno nalogo, to namreč, da vrši neposredno kontrolo svojih dolžnikov in ima tudi točen vpogled v njihovo finančno stanje, pravilno angažiranje dobljenih kreditov in točno odvajanje denarnih sredstev nazaj v Narodno banko.

Za lažjo kontrolo in pregled bo ustanovljenih še več novih podružnic v najkrajšem času, tako na Rakeku, Ljutomeru in drugod.

Howard Hughes (sedeč), znani hollywoodski milijonar, ki je pred senatnim preiskovalnim pododsekom ugnal senatorja Brewsterja in Fergusona v kozji rog, tako da je odsek "odložil" nadaljno preiskavo do 17. nov. Poleg Hughesa stoji njegov tajnik. Hughes je bil obdolžen, da je prejel lepe milijone za vojne kontrakte, katerih ni izpolnil . . .

Nanking, glavno mesto Kitajske

Nanking je s svojim visokim, nazobčanim, iz opeke zgrajenim obzidjem podoben trdnjavi. Obzidje ima petero vrat, ki jih stražijo vojaki in orožniki in jih ponoči zaklepajo.

Področje mesta obsega ogromen prostor, o čemer priča že to, da je mestno obzidje dolgo 35 km. Prebivalcev v mestu pa ni čez milijon. V severnem delu mesta, v tako imenovani vladni četrti, so vile, poslaništva in vladna poslopja. Na vzhodu je letališče z vojaškim uradom. Tu je mnogo prostega prostora in vrtov. Le južna četrt je gosto naseljena.

Nanking nima visokih hiš. Najlepša poslopja so—kakor tudi v drugih kitajskih mestih—v posesti pravih gospodarjev dežele, in to so banke. Največja in najbolj elegantna palača, ki je bila šele po vojni dograjena, je Centralna banka. Tudi poslopja Kitajske banke, Gospodarske banke, Industrijske banke in Mestne banke vzbujajo pozornost.

Razen bank, vil, poslaništev in nekaterih vladnih poslopij ima mesto zgolj eno in dvonadstropne hiše, ki so neznatne, umazane in zanemarjene.

Industrijskih obratov v Nankingu ni. Glavno mesto živi na stroške dežele, kateri ne daje v povračilo nič drugega kakor vladne dekrete. Prebivalstvo Nankinga pripada uradništvu in trgovstvu. Kulturno življenje je zelo skromno. Nanking ima nekoliko srednjih in visokih šol, dva kinematografa in dvoje ali troje starokitajskih gledališč, drugega nič. Znanstvenih ustanov ni. V Nankingu ne ljubijo napredka in novotarstva. Napredni duševni delavci si zatorej za svoje bivališče rajši izbero vsak drug kraj kakor glavno mesto. To daje vsemu življenju v Nankingu svoj pečat. Življenje je enolično in izrazito "provincialno". Lani in telos pa sta lenobno mesto razgibala dva dogodka.

Junija 1946 je prispelo v Nanking odposlanstvo prebivalcev Šanghaja protestirat pri vladi zoper državljansko vojno, ki vedno bolj divja v tej deželi. Na kolodvoru so odposlance iz Šanghaja sprejeli policijski agenti z gorjačami, ki so poskrbeli, da je bila vsa delegacija prepeljana naravnost v bolnišnico. Oblastva so poskrbela, da so odposlanci takoj po okrevanju odrinili nazaj v Šanghaj. Dogodek je prebivalstvo močno razburil.

Letos v januarju pa se je zgodilo nekaj drugega. Prišlo je do demonstracij proti Američanom. Tisoči mladine in dijaštva iz Nankinga so se zbrali in začeli pokret, kakršnega ni bilo zadnji dve desetletji, odkar vlada tu Kuomintang.

V Nankingu je kakih 1200 ameriških vojakov. Pravijo, da so svetovalci v Čangkajškovem štabu. Svetovalci pa so tudi v finančnem ministrstvu in bankah, v propagandnih ustanovah in v poročevalski službi. Američani se počutijo tu kakor doma. Imajo lastno radijsko oddajno postajo in lastne telefonske centrale, svoj vojaški štab, svojo preskrbo in propagando. Imajo tudi lastno policijo, ki je pogostokrat bolj oblastna kakor kitajska. Američani imajo praviče, kakršnih nima noben Kitajec. Trg je kar poplavljen z ameriškimi izdelki: polno je konzerv, sadja, cigaret in vse mogoče drobnarije iz vojaških in civilnih zalog. Kolikor je naprednega tiska na Kitajskem, je že ponovno naglašal, da so Američani prišli na Kitajsko "ne kot zavezniki, marveč kot zmagovalci." Množične demonstracije mladine so bile izraz protestnega gibanja proti vsej ameriški politiki na Kitajskem. Demonstracije so razgibale vse mesto. Po demonstracijah je bila na osrednjem vseučilišču tiskovna konferenca, na kateri so voditelji demonstracij odgovarjali poročevalcem izmenoma ali po skupnem posvetu. Govorili so o državljanski vojni, o vmešavanju Američanov, o želji, da bi že končno zavladal mir. Poročevalci so jih vprašali:

"Kaj pa nameravate nadalje?" Neki študent je odgovoril: "Tega še ne vemo. To bo odvisno od položaja. Nikakor pa boja ne bomo končali, dokler ne dosežemo svojega namena."

Poročevalec nekega reakcionarnega lista je izzivalno vprašal: "Kaj bi pa vi rekli, če bi na Kitajskem začeli pretepati Američane?" Bodro je vzkliknila neka študentka: "Oni so v tuji deželi! Američani naj se že vendar spravijo od tod!"

Ogorčenje nankinške mladine je razumljivo. Prebivalstvo Nankinga je bilo priča sramotnih prizorov, edinstvenih v zgodovini te dežele.

Kitajska si je priborila zmago z drugimi zavezniškimi narodi. Okraji, ki so jih bili zasedli Japonci, med njimi Nanking, so nestrpno pričakovali prihoda narodne vlade. Dne 2. septembra 1945 je bila kapitulacija Japonske uradno podpisana, 9. septembra je sledil v Nankingu svečan podpis kapitulacijske listine v imenu japonske vojske na Kitajskem. Toda Nanking je še nadalje ostal v rokah Japoncev. Še več, ko je kitajski vojni minister dne 8. septembra prvič po vojni prišel z letalom v Nanking, da bi podpisal kapitulacijsko listino, so Japonci stražili letališča. Ljudstvu je bil pristop zabranjen. Ministra so sprejeli zgolj visoki uradniki in oddelek kitajskih vojakov, vse skupaj pa so stražili japonski bajoneti. Veselje ljudstva se je sprevrglo v pridržano ogorčenje in sovraštvo. Ob cestah, po katerih se je peljal vojni minister, so stali ljudje in mu molče sledili z očmi.

Pozneje so vkorakali kitajski vojaški oddelki v Nanking, tudi ti v varstvu japonskih vojakov. V ameriških uniformah in z ameriškim orožjem je prišla kitajska armada v Nanking. Neki kitajski poročevalec, s katerim sem ostal na ulici, je rekel: "Japonska straža, ameriške uniforme in orožje, samo vojaki so kitajski . . .

Do septembra 1945 so Japonci še stražili nekatera poslopja v mestu. Železnica med Nankingom in Šanghajem je bila do januarja v lanskem letu delno še zastražena od Japoncev. Novembra 1945 si še lahko videl na cestah kitajskega glavnega mesta kitajske čete, v katerih so bili tudi Japonci. Japonska komisija je še mesece in mesece varovala v Nankingu "red" v imenu "narodne vlade", kakor prej v imenu Japoncev.

Kaj vse je to pomenilo, je ljudstvo šele pozneje do kraja razumelo. Ko je bil sovražnik premagan, so se kitajski vladni krogi obrnili na japonsko armado zastran zaščite, na drugi strani pa so zaprosili za pomoč zaveznike Američane, ker so se bali lastnega ljudstva, ki že dolgo sanja o tem, da bi bila njegova domovina svobodna. Zdaj pa v tej deželi vedrijo in oblačijo Američani.

(Po "Novoje vremja").

Obsodba dveh uslužbencev ljubljan. železniške direkcije

Naše časopisje je pred kratkim pisalo o brezvestnem odnosu, ki so ga pokazali nekateri uslužbenci železniške direkcije pri odpošiljanju progovnega materiala na mladinsko progo Šamac—Sarajevo. Dva izmed njih, in sicer Strniša Emil in ing. Funtek Venčeslav, sta se morala zaradi tega zagovarjati pred okrožnim ljudskim sodiščem v Ljubljani, ki ju je obsodilo na dva meseca odvzema prostosti s prisilnim delom. Oba obtoženca sta se proti tej razsodbi pritožila, nakar ju je Vrhovno sodišče kaznovalo na 6 mesecev prisilnega dela brez odvzema prostosti. Prepričalo se je namreč, da je bila neredenemu odpošiljanju kriva njuna malomarnost, nista pa imela namena sabotirati.

Rudarji gasijo rudniški požar, ki traja že 12 let. Pri Livnu (Bosna) je bogato ležišče rjavega premoga. Premogovnik je v kraju Tušnica. Proizvodnja je bila doslej zelo majhna. Pred vojno je bilo delo v premogovniku zelo neracionalno. Zato se je tudi užgal premog v rovu. Požar se je počasi širil čedalje bolj in končno so tlele premogovne plasti skoraj v vseh rovih, kjer je do njih prodiral zrak. Zdaj se požrtvovalno borijo s požarom po premišljenem načrtu. Doslej so imeli že precej uspeha in je upanje, da bodo požar lokalizirali. Hkrati modernizirajo premogovnik, tako da se bo proizvodnja znatno povečala. Računajo, da bo zmogljivost za 300 odst. večja.

ZAHVALA

Na tem mestu se želim najprisrčneje zahvaliti vsem, ki so darovali krasne vence in cvetlice moji pokojni ženi in materi šestih otrok. Hvala sledečim: Mr. in mrs. Shard, mr. in mrs. Knaus, mr. in mrs. Spiller, mr. John Trebec familiji, mr. in mrs. Milosvich, mr. Frank in John Roseman, mr. in mrs. Al Kacin, mr. in mrs. John Chaperlo, mr. in mrs. John Zimmerman, mr. in mrs. Jake Shriner, Kacin familiji, mr. in mrs. Antone Majer, mrs. Barbara in miss Johana Loncaric, društvu Spirits of St. Louis, No. 559 SNPJ za krasni venec, nadalje United Drugs Workers, kjer dela moja hči Mary, kakor tudi za preostanek vsoto $14.00. Še enkrat najlepša zahvala vsem skupaj in za vse, kar koli ste mi dobrega storili in me tolažili v uri žalosti. Hvala tudi mojim hčeram in setom, zelo sem bil zadovoljen, ko sem videl, da vlada ljubezen med njimi in sem zelo hvaležen, ko so isko lepo ravnali z menoj in mi pomagali v uri žalosti. Pokojnica je bila rojena v vasi Dragomer pri Igu, pri Ljubljani dne 24. novembra 1974. Želimo ji vsi, naj v miru počiva v hladni ameriški zemlji.—Žalujoči ostali: John Zimmerman, soprog; Mary Lethaler, Antonia Plahutnik, Frances Mahnich in Rose Loncaric, hčere, ter John in Joe, sinova.—Naylor, Missouri.

Slovenska narodna podporna jednota

2657-59 So. Lawndale Ave. Chicago 23, Illinois

GLAVNI ODBOR

Izvršni odsek

VINCENT CAINKAR, gl. predsednik ... 2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
F. A. VIDER, gl. tajnik ... 2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
ANTON TROJAR, gl. pomožni tajnik ... 2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
MIRKO G. KUHEL, gl. blagajnik ... 2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
LAWRENCE GRADISEK, tajnik bol. odd. ... 2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
MICHAEL VRHOVNIK, direkt. mlad. oddel. ... 2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
PHILIP GODINA, upravitelj Prosvete ... 2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
ANTON GARDEN, urednik Prosvete ... 2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.

Podpredsedniki

RAYMOND TRAVNIK, prvi podpredsednik ... 7935 Middlepoint, Dearborn, Mich.
JOSEPH CULKAR, drugi podpredsednik ... 417 Woodland Ave., Johnstown, Pa.

Distriktni podpredsedniki

JOHN V. CEBULAR, prvo okrožje ... 2126 Shallcross St., Philadelphia 24, Pa.
FRANK GRADISEK, drugo okrožje ... Box 59, Herminie, Pa.
JAMES MAGLICH, tretje okrožje ... R. D. 1, Oakdale, Pa.
JOSEPH FIFOLT četrto okrožje ... 1327 E. 60th St., Cleveland 3, Ohio
JOHN SPILLAR, peto okrožje ... 3979 Randall St., St. Louis 16, Mo.
URSULA AMBROZICH, šesto okrožje ... 418 Pierce St., Eveleth, Minn.
JOHN PETRITZ, sedmo okrožje ... 3428 Carmona Ave., Los Angeles 16, Calif.
FRANK POLSAK osmi okrožje ... 205 3rd St. W., Roundup, Mont.

Gospodarski odsek

MATH PETROVICH, predsednik ... 253 E. 151st St., Cleveland 10, Ohio
VINCENT CAINKAR ... 2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
F. A. VIDER ... 2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
MIRKO G. KUHEL ... 2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
JACOB ZUPAN ... 1400 S. Lombard Ave., Berwyn, Ill.
RUDOLPH LISCH ... 700 E. 260th St., Euclid, Ohio
DONALD J. LOTRICH ... 1937 So. Trumbull Ave., Chicago 23, Ill.

Porotni odsek

ANTON SHULAR, predsednik ... Box 37, Arma, Kansas
FRANK VRATARICH ... 315 Tener St., Luzerne, Pa.
ANDREW VIDRICH ... 706 Forest Ave., Johnstown, Pa.
JOHN KORI, SR. ... 208 So. 62nd Ave. W., Duluth 7, Minn.
CAMILUS ZARNICK ... 3504 W. 67th St., Cleveland 2, Ohio

Nadzorni odsek

FRANK ZAITZ, predsednik ... 2361 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
MICHAEL R. KUMER ... Box 64, Universal, Pa.
MATTHEW J. TURK ... 2646 S. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
LOUIS KAFERLE ... 18301 East Park Drive, Cleveland, Ohio
ANDREW GRUM ... 17102 Snowden, Detroit 21, Mich.

IZ URADA

Slovenskega ameriškega narodnega sveta

3424 W. 26th Street, Chicago 23, Ill.

Prispevki v sklad otroške bolnišnice
Seznam številka 16

Gotovina v skladu dne 31. januarja 1947	$123,248.08
Sprejeto v februarju, marcu, aprilu, maju in juniju 1947:	
ILLINOIS: Podružnica štev. 96 SANS, Auburn, Ill., 25 oseb darovalo po $2, 13 oseb po $1, dve po 50c in ena 25c, skupaj $64.25 (za upravni sklad SANSa $32.12)	32.13
Podružnica štev. 2 SANS, Chicago, Ill.: Luka in Theresa Garden $5, Maggie Kranc $10 (izročila Mary Arnež)	15.00
Podružnica štev. 49 SANS, La Salle: **Mary Zugich, Depue**	100.00
Podružnica štev. 36 SANS, Waukegan: Mary Kauchnik $10, Slovenke iz Waukegana, namesto cvetlic ranjki Mary Bobnik, rojena Bergant na Dobrovi pri Ljubljani, $10, Anton Varsek $5, Waukegan-North Chicago Community Chest $300.00	325.00
INDIANA: Kokomo: Po $5: Joseph Repovž, John Krhin, Anton Medved, Ignac Uršič, Frank Milar in Filip Milar, dve osebi po $2, ena $1.50, skupaj $35.00, izročil Jos. Repovž. Steve Skorjanc, Indianapolis, namesto javne zahvale vsem onim, ki so bili v pomoč ob času bolezni njegove žene, in vsem, ki so poklonili cvetje na njeno krsto $14.50	50.00
MICHIGAN: Paw Paw: društvo številka 539 SNPJ	25.00
Podružnica štev. 44 SANS, Traunik: Frank Mikulich in žena $10, John Bartol in žena $5, skupaj	15.00
OHIO: Podružnica št. 33 SANS, Bridgeport: Joe Bergant	5.00
Canton: Društvo štev. 315 SNPJ	15.00
Podružnica štev. 39 SANS, Cleveland	500.00
Neffs: Josephine Brelich in Helen Markon vsaka po $5, skupaj	10.00
Power Point: Agnes Chuck $10, po $5 Chas Bogatay, Jacob Tauchar in Thomas Mercina, dve osebi po $1, skupaj $27. (Ta vsota je bila že izkazana v seznamu štev. 13, novembra 1946, pod: Društvo štev. 358 SNPJ)	
PENNSYLVANIA: Conemaugh: **Društvo sv. Alojzija št. 36 ABZ**	100.00
Fayette City: Društvo štev. 224 SNPJ	5.00
Podruž. št. 73 SANS, Herminie: Louis Ravnikar, Wyano	5.00
Nemacolin: Društvo štev. 554 SNPJ	15.00
Izročeno na II. konvenciji SANSa: PODRUŽNICA ŠTEV. 48 SANS, Cleveland, Ohio	1,000.00
Podružnica štev. 39 SANS, Cleveland, Ohio	500.00
Podružnica štev. 53 SANS, Johnstown, Pa.: S. D. Dom v Lorain Borough $50, John Jurca, Que Creek, $10	60.00
Anton Furar, Chicago, Ill	5.00
Prispevki naročnikov Glasa Naroda, New York: John Valencic, Corry, Pa., $10, A. J. Brecher, Powel, Pa., $8. Po $5: Carl De Zutel, Elmhurst, Ill., Frank Primosich, Hasbrouck Hts, N. J., Mike Pike, Jenny Lind, Ark., John Sumer, Memphis, Tenn., Katarina Pfeifer, New York, Jakob Oblak, Bessemer, Pa., Anton Celesnik, Waukegan, Ill., dva po $3, eden $2.50, dva po $2 in eden $1. Skupaj	66.50
RAZNI KRAJI: Združena slovenska društva, San Francisco, Calif.	696.40
Karl Kociancich, Santa Rosa, Calif.	10.00
Frank Hafner st., Louisville, Colo.	5.00
Martin Avsec, Wardner, Idaho	10.00
Društvo štev. 225 SNPJ, Edison, Kans.	20.00
Anthony E. Gnezda, Kinney, Minn.	5.00
Frank Smuk, Nopeming Sanitarium, Minn.	5.00
Podružnica štev. 23 SANS, St. Louis, Mo.	27.00
Pomožni odbor in podružnice SANSa, Brooklyn, N. Y.: Karol Lustik $5, ena oseba $2, 3 po $1, skupaj	10.00
Podružnica štev. 10 SANS, Canton, O., prebitek priredbe kluba Unity (prej A.J.C.C.)	13.50
Ameriški slovenski državljanski klub, Aemetonia, Pa.	14.00
Podružnica štev. 56 SANS, Milwaukee, Wis.: John Ocvirk $10, Frank in Amalia Bizjak $5, skupaj	15.00
Joseph Torkar, Carolina, W. Va.	14.00
Obresti	805.14
Gotovina v skladu 30. junija 1947	$127,747.15
Obljubljena vsota (Pledges)	33,000.00
	$160,747.15

PODRUŽNICA ŠTEV. 30 SANS, Sharon, Pa.: Društva: Po $25 Slovenec št. 262 SNPJ, Keystoners št. 755 SNPJ, Federacija društev SNPJ za Ohio-Penna, **Slovenski dom $125, Mladinski krožek št. 21 SNPJ $100.** Sloga št. 174 ABZ $15, prebitek veselice 17. novembra $115, od predvajanja slik $86. Posamezniki: Joseph Cvelbar $31, Anton Bogolin $30, John Žele $20, Joseph Malovich $18, Anton Valentinčič $15, John Novak (Martinc) $14, Louis Godina $13, Frank Kramar $13, Godina Joseph (Greenville, Pa.) $12, Joseph Steklačič $12, Cvelbar Louis $12, Garm Joseph st. $12, po $11 Frank Stebla, Kristina Lenarčič in Frank Novak (Šiškar). Po $8 Frank Garm in Frank Stambol. Matthew Bohar $7, John Cetin $6, Jacob Jert $6. Po $5 Frank Bogolin, Helen Bitenc, Cimperman Frank (Jr.), Cimperman Frank st., Cvelbar Louis (sin Jos.), Frank Dornik (Ellwood City), Garm Jack, Garm Joseph ml., Leo Germadnik, Joseph Glavan, Frank Hribar (Cleveland, O.), Anton Kikel (Youngstown, O.), Kolenc Joseph, Locnikar Rudy, John Maček, John Slabe, Frank O'Korn, Jerry O'Korn, Frank Rupnik st., Frank Rupnik ml. (oba iz Wheatlanda, Pa.) vsak po $5. Dalje po $5 Savor Martin (Warren), Shmit Joseph, Joseph Valentinčič in Louis Zikar. Po $10 Martin Cvelbar (Greensburg, Pa.), Frank Mlakar in Frank Speh (Wheatland, Pa.). John Paulenich $8. Martin Trobentar $10. Vesela družba 17. nov. $4.15. Ena oseba darovala $3, štiri po $2, ena $1.50, dvanajst oseb po $1, ena 50 centov. Skupaj zbrana in poslana vsota znaša $1,000.00. (Ta vsota je bila že prej sprejeta in izkazana v naših prejšnjih seznamih, danes objavljamo samo imena darovalcev.) Vsem prispevateljem in nabiralcem naša iskrena zahvala!

MIRKO G. KUHEL, tajnik.

KRIVDA

FRANCE BEVK

(Nadaljevanje)

"Govoril bom," je dejal obrnjen proti Jožetu, "ne zaradi tebe, zaradi tvojega očeta. Po cele mesece je presamotaril v kamri, ko se je tvoja mati valjala s hlapcem . . ."

"Takrat ne . . ."

"Ti veš, ali je bilo takrat, ali ni bilo. "Ta, ki govori tu notri," se je bil na prsi, "me še nikoli ni varal. Tvoja mati naj pove!"

"Pustite to, stric . . . Ne govorite tako o moji materi!"

"Misliš, da je še tvoja mati. To ti povem, že davnaj te je izbrisala."

Jože ni pustil, da bi stric dalje govoril. Skoraj kričal je: "Naj govori mati! Naj pove ona!"

"Dobro, dobro!" se je Brdar plašen oziral, ko je videl, da je postala dvorana nemirna in je predsednik zvonil z zvoncem. "Dobro, dobro! Govori naj! Pogledali se bomo iz oči v oči!"

Umolknila sta, predsednik je vprašal Brdarja: "Ali imate še kaj povedati?"

Brdar je molče odkimal.

"Pokličite pričo Ano Seljakovo!"

Jožeta je ob tej besedi obšlo nekaj neznanega. Ozrl se je, kakor da bi hotel ubežati. Nato je sedel in vzdihnil. "V ječi sem vse noči mislil nanjo."

"Še pogledala te ne bo," je sikril polglasno Brdar in sedel k Čufru.

Skozi vrata je vstopila Streharica. Bila je v črno oblečena, bleda in lepša ko kdaj prej. Za roko je vodila triletno Maričko. Sluga ji je nekaj dejal zaradi otroka, ona ga ni izpustila iz rok. Sodnik je namignil slugi, naj jo pusti. Njen pogled se je bil že ob vratih ozrl naravnost v razpelo; nato je šla pred predsednika, ne da bi pogledala na sina ali na občinstvo.

Brdar se ni mogel vzdržati. Obrnil se je do Čufra in dejal polglasno: "Črno obleko nosi. Po svojem rajnem možu je ni nosila."

Ana teh besed ni preslišala. Ozrla se je in premerila s srepim pogledom Brdarja; dejala ni ničesar.

"Brzdajte se!" je opomnil predsednik Brdarja in obrnil do ženske: "Ana Seljak, mati današnjega obtoženca ste, ne moremo vas prisiliti k pričevanju. Ali boste pričevali?"

"Pričala bom."

"Zoper njega!" je siknil Brdar.

"Zadnjič! Priča Anton Seljak, molčite!" je predsednik poostril glas.

Odvetnik, ki ves čas ni obrnil pogleda od Ane, se je dvignil. "Dovolite, gospod predsednik . . ." Nato se je obrnil nasproti Ani. "Ana Seljakova! Pred vami sedi obtoženec, ki trdi, da je vaš sin. Odkar ste stopili v ta žalostni prostor, ga niste pogledali. Povejte, ali je ta človek vaš sin ali ni?"

Ana se je počasi okrenila proti kletki in pogledala sina. Dolgo sta se zrla iz oči v oči. Slednjič je mati dela robec na obraz.

"Mati!" je jeknilo iz Jožeta.

"Kaj si mi storil!" je zahlipala mati.

"Hvala, gospod predsednik, samo to sem hotel," je dejal odvetnik in zadovoljen sedel.

"Vi boste znali najbolj natančno opisati razmerje, ki je vladalo med umorjenim in današnjim obtožencem," je začel predsednik. "Pred vsem bi radi vedeli, kakšno je vaše mnenje o umorjenem?"

Ana si je obrisala oči, molčala nekaj trenutkov in zbrala pogum. "Priden in vesten človek je bil," je dejala z negotovim glasom. "Rešil nas je, da nismo prišli na nič."

"Zanjo je bil dober," je zagodrnjal Brdar pred se.

"Kaj poveste o svojem sinu?" je vprašal predsednik.

Mati se sina nič več bala, vendar je trepetala pred mislijo nanj. Občutila je, da se nekaj neznanega, zahrbtnega zgrinja nad njo in ji grozi, da jo pokoplje. Prišla je pričevat, a ne zaradi sina, zaradi sebe. Bala se je, da jo bodo izpodkopavali z besedami. Vendar je bila šibka; da bi bila močnejša, je pripeljala otroka s seboj. Iz njega je prihajala vanjo nova moč, da se je lahko branila in otepala vsega hudega.

Zdaj, ko so jo vprašali, kaj ve o sinu, so jo zmedli, dasi je bila pripravila vse besede za svoj zagovor. Zamajala se je in stisnila Maričko za roko.

"O njem ne vem ničesar," je dejala počasi.

"Mati!" je jeknil Jože iz železne kletke. "Niti ene lepe besede nimate zame?"

"Tudi slabe nisem dejala."

"Ali se je pokojni—vaš hlapec namreč—vedel proti vam drugače, kot se vede hlapec nasproti gospodinji? Hočem reči, ali ni gojil toplejših čuvstev do vas?"

"Tega ne vem."

Brdar se je vzdignil. "Kaj ne boš vedela! Gospodar je hotel postati."

Predsednik je premeril Brdarja z očmi; obrnjen nasproti Ani je vprašal: "Vedeti sem hotel, ali je obstojalo kako tesnejše razmerje med vama?"

"Ne—ne!" je odgovorila Ana počasi in težko.

Tedaj se je Brdar vnovič vzdignil in stal razkačen za Ano, ki se je napol okrenila in ga gledala v skrajnem sovraštvu s koncem očesa. Sodnik in državni pravdnik sta se spogledala. Predsednik se je nagnil k rdečelascu in mu pošepnil:

"Pustil ju bom, da se razgovorita."

"Prav," je prikimal državni pravdnik.

"Kaj ni bilo?" je vpil Brdar. "Povej, kaj ni bilo? Poglej me v oči, če si upaš!"

Ano je popadel neznan strah. Obrnila se je do predsednika, trepetale so ji roke, ustnice in besede: "Gospod sodnik, ne pustite mu, da govori! Ta bo krivo pričal zoper mene!"

"Jaz bom krivo pričal? Nič da ni bilo?" se Brdar ni mogel potolažiti. "Posestva se je hotel polastiti. Otroci pa po svetu."

"Kako polastiti?" je Ana nenadoma našla novo oporo sama v sebi. "Če bi me bil vzel za ženo, ali se to pravi polastiti se?"

"Za ženo?" se je čudil predsednik. "Tega preje niste vedeli."

"Pač. To mi je govoril, naj bi se vzela," je priznala in nehote pogledala v tla.

"In vi?"

"Vzela bi ga bila," je dejala naglo, ko je spoznala, da ne more nazaj. Z robcem si je obrisala solzo.

(Dalje prihodnjič.)

Zgodba o cilindru

Miško Kranjec

Cilinder, tisti črni, žametaste mehkobe, visok kakor trilitrski lonec, lepo okrogel kakor tak lonec, trd, s prav takimi trdimi, nekoliko zavihanimi krajci, znak starih, lepih, nepozabnih slovesnosti, veličastnih trenutkov, sprejemov, gostij, prireditev, porok, pogrebov, odlikovanj, telovskih procesij, profesorskih zborov, akademij, obiskov, ministrov, vladarjev in znak ljubljanskega meščanstva, županov, velikih županov, banov, znak vseh otvoritev in znak bog ve česa vsega še, je čepel že leta v omari, ne da bi ga kdo rabil, in čakal boljših časov. Le služkinja ga je kdaj pa kdaj vzela iz omare, ga okrtačila, nato pa spet položila na njegov prostor. Premišljal ni, ker cilinder ne premišlja, in ker celo glave pod njim često ne razmišljajo, toda če bi mogel premišljati, bi dognal, da se svet hudo spreminja, pa bi se pri tem lahko ne samo z zaskrbljenostjo, marveč že z resnično žalostjo vprašal, ali bo še sploh kdaj dičil komu glavo ali pa ga bodo ohranili samo kot relikvijo nekdanjih dni, ako ga morda celo ne predajo ob kaki nabiralni akciji nerabnih predmetov. Jasno je bilo, da v vseh štirih letih vojne ni mogel priti v poštev, zakaj njegov gospodar je imel pošteno srce, pa se je odločil rajši za Osvobodilno fronto in bi za vse na svetu ne bil šel na kakršne koli sprejeme. Kolikor pa je že moral kam po policijskem ali vojaškem ukazu, pa naj je bila še tako "veličastna" manifestacija, mu še na misel ni prišlo, da bi šel kričat v cilindru proti tisti Osvobodilni fronti, h kateri se je sam prišteval in jo podpiral.

Prijatelj mi je pripovedoval, da so cilindri drugod še vedno v veljavi. Dejal je celo, da so v Budimpešti pri demonstracijah proti navijalcem cen mnogi demonstranti nosili cilindre, nekateri pa še nad glavo kar zelo napredne parole.

Pri nas jih je zadela kaj žalostna usoda, in najlepše mi je povedal o njih dokležovski kmet Gregor, ko smo lani slovesno odpirali most pri Verženju. Dejal je:

"Pred dvajsetimi leti so tu prav tako odpirali most; takrat so ga blagoslavljali. Bilo je mnogo ljudi, celo iz Ljubljane jih je dokaj prišlo. Prav tu je stala gomila, kjer stojimo mi. Mi kmetje smo tedaj od daleč gledali. Tu je stala samo gospoda. Vsi so bili v črnih oblekah in imeli so visoke cilindre na glavi. Glej," je dejal in se zadovoljno smehljal, "po dvajsetih letih, ko spet odpiramo tu most, ni niti enega cilindra. Svet se je hudo spremenil . . ."

Svet se je hudo spremenil in cilinder gospoda Kolarja je ležal pozabljen v omari. Tudi po osvoboditvi se ni nihče zmenil zanj. Vsi mitingi na Kongresnem trgu, od prvega, ko je prišla slovenska vlada v Ljubljano, vse proslave, sprejemi, vsi banketi, na katere je bil vabljen tudi gospod Kolar kot ugleden človek, so minili brez cilindrov. Niso jih nosili ministri, pa ga tudi gospod Kolar ni mogel nositi. Služkinja ga je po osvoboditvi sicer lepo očistila, a ga položila nazaj v omaro.

"Kaj pa bomo s tem?" je nekoč vprašala gospo in pokazala na cilinder.

Gospa se je ozrla po njem in se tedaj nehote spomnila nekdanjih časov. Redko sicer, vendar ga je mož kdaj pa kdaj le del na glavo, vsaj trikrat na leto, posebej pa, ako bi je bil pogreb kakega slavnega moža, politika ali književnika. Spomnila se je telovskih procesij, ko so za nebom šli najvišji gospodje iz Ljubljane, a ko so se zbrali, so stali v gruči in bili tako slovesni s svojimi visokimi črnimi cilindri. A spomnila se je še dalje nazaj: svoje poroke in se je mož pripeljal po njo v takem visokem, prav tem cilindru. Joj, kako lepo je bilo! A zdaj?

"Pustite ga, Katja," je odvrnila gospa in skoraj vzdihnila, "naj bo, kjer je bil doslej." Obrnila se je in odšla.

"Bog ve," je dejala Katja zase, ko je ostala sama, "če se bo ta stvar kdaj še rabila. Zdaj po osvoboditvi še nisem videla gospoda, ki bi ga nosil. Čudno, tudi taka stvar umre . . ." je pomodrovala naposled.

"Stvar", ki je nosila ime cilinder, bi zares bila mirno in v pozabi umrla, da ga niso nekega dne odkrili otroci. Bili so s služkinjo Katjo sami doma. In ker so v kuhinji preveč razgrajali, jih je Katja nagnala v sobo, da bi imela mir pri svojem pospravljanju. Bil je en domači otrok, s tremi je prišla hči v posete, a zdaj je z materjo hodila trgovinah, Katji pa zabičala, kako naj pazi na otroke. In bila sta tu še dva sosedova, ki so se ju doma naveličali, pa ju poslali h Kolarjevim, "pojta se malo igrat".

Zunaj je deževalo in otroci so imeli najstrože prepovedano iti iz sob. "Katja," je rekla gospa, "pazite nanje. Kaj pa otroci vedo, če je dež. Prehlade se pa le." Otroci niso vedeli, kaj je dež, pa so, preden se je Katja zavedela, da bi kaj ukrenila, bili že—mokri. Da bi ji ne uhajali, je Katja zaklenila vežne duri, ključ vtaknila v žep, otroke pa nagnala v sobo, kjer naj se igrajo. Enkrat samkrat je pogledala k njim neopazno, a ko je dognala, da ni nič hudega, je kar pozabila nanje. Sicer pa so se tako često igrali in, četudi so ugnali kako neumnost, hudega ni bilo nikdar: gospod je ozmerjal gospo, gospa otroke in jih celo našeškala, oba pa sta ozmerjala Katjo s poslednjo prepovedjo, "da se drugič ne zgodi kaj takega."

Ves nered v sobi, kjer so se otroci igrali, je nastal, ko dosegljivi predmeti niso mogli več nuditi ničesar njihovi fantaziji. Vse to so že tako ogledali, da jih ni moglo več veseliti. Tedaj so odkrili, da je Katja pozabila zakleniti omaro v spalnici. Omara je bila za otroke skrivnostna stvar: sicer bi ne bila vedno zaklenjena, kakor še bolj skrivnostna je bila očetova miznica, za katero je oče sam nosil ključ. Kar so se otroci zavedeli, jih je morila ta zaklenjena očetova miznica, vse od one, ki je danes že poročena in se njeni otroci zdaj tu igrajo, in do poslednjega Kolarjevega, ki se je prav tako tu igral. A dovolj skrivnostna je bila tudi omara v sobi. Zdaj pa je Branko, Kolarjev sin, nenadoma odkril: omara je odklenjena. V presenečenosti niti ni mogel koj drugim povedati. Zastrmel se je v vso različno vsebino in kar zijal.

"Otroci," je rekel naposled, še ves zavzet, "zdaj pa bomo imeli dovolj vsega za igranje. Zdaj se lahko gremo novih iger!" Zares, treba je samo novih predmetov, otroška fantazija bo dihnila vanje tisto veliko življenje, kakršnega v vsakdanje predmete ni mogla več. "To, vidite!" je kričal in metal iz omare predmet za predmetom, dokler nazadnje ni našel še cilindra. "Otroci, otroci, tole! Poglejte!"

"Huuu!" je tulil eden od njih, "cilinder, otroci, cilinder, zdaj pa imamo igro, krasno igro!"

"Kaj pa je to cilinder?" so planili otroci, a še preden jim je kdo odgovoril, so si ga že nataknili na glavo in se divje krohotali.

In ko se je gospod Kolar čez pol ure nepričakovano vrnil, si odprl s svojim ključem, nič hudega sluteč stopil v sobo, je zagledal svojega najmlajšega sina, kako kot vsemogočni vladar sedi na cilindru, ki naj bi bil prestol. "Prestol" je bil že ves zgneten, žalostna podoba slovesnosti, in ko je sin v odrevenelosti pred očetom vstal s tega prestola, je cilinder ležal za njim kakor razbit lonec.

Gospodu Kolarju je zastalo srce v prsih. "Nesrečnik!" je dahnil naposled in prijel fanta za uhelj. "Kaj si počel! Govori!"

Otrok je posmrkoval in pomežikoval. Drugi so jo medtem spretno izmaknili iz sobe in se zatekli k nič hudega sluteči Katji v kuhinjo, zakaj vrata na veži je gospod Kolar zaklenil za seboj. Branko je prišel dokaj hitro za njimi z rdečim uhljem in s še bolj rdečo zadnjico, ki pa je ni nihče videl. Spogledal se je z otroki, ki so negibno sedeli kakor pred sodbo, bili hudo resni, le posmrkovali so vsi. Branko sam je tudi dokaj časa molčal, dokler ga ni neko vprašanje nagnalo v pogovor. Obrnil se je h Katji, ki še vedno ni prav nič slutila:

"Katja, ali poznate vi cilinder?"

"Kakšen cilinder?" je vprašala Katja. "Ali za luč ali onega za glavo?"

"No, onega za glavo."

"Poznam. A zakaj?"

"Rad bi vedel, za kaj se rabi tak cilinder," je menil Branko.

"Za parade, poroke, pogrebe in druge slovesnosti," je odgovorila Katja.

"Kakšne parade?"

"No, če je nekdaj prišel kralj ali kdo tak visokega rodu, ali pa kot so včasih hodili minister, ban, ali kdor že."

"No," je dejal Branko, "mislim, da kraljev ne bo več. Naše ministre sem videl, pa ne nosijo cilindrov.—Ali se, Katja, takrat rabi, če pride maršal Tito v Ljubljano, a se ni spominjala, da bi videla en sam cilinder; čemur se je spočetka celo čudila, ko je pred vojno pri vsaki še tako majhni slovesnosti povsod kar mrgolelo cilindrov.

"Doslej pa res nisem videla, da bi ga kdo nosil. Mislim, da se ne rabi . . ."

"Sicer pa se nikjer ne rabi?"

"Nekoč ga je nosila gospoda. Zdaj po vojni se ne rabi več, kot se zdi."

Branko je razmišljal: če se ne rabi, ko pride maršal Tito v Ljubljano, če se tudi pri drugih slovesnostih ne rabi niti ga ministri ne nosijo, potem stvar ni tako huda. Saj ga tudi oče ne bo več potreboval. Mar naj on edini nosi cilinder. Da se mu bodo vsi smejali?!

Komu je nečakinja pokazala na rdeči uhelj, nato pa se pobožala po zadnjici, in ga molče, samo z očmi vprašala, če je tam bilo kaj, je zviška zamahnil z roko in odgovoril samozavestno:

"Kaj to! Bo že minilo!" Nakar je mlajša nečakinja dejala nedolžno:

"Kralj jo je dobil po zadnjici!" Tedaj so vsi otroci prasnili v smeh, da se je Katja začudeno ozirala po njih, ne da bi kaj razumela.

Vrnila se je mama s hčerjo. Branko je slišal, da sta odšle v sobo, zato se je priplazil za njima, rahlo odprl duri in opazoval ter prisluškoval. Videl je, kako so vsi trije, oče, mama in njegova sestra Lida, stali pri mizi nad nesrečnim cilindrom, ki je ležal tam kakor mrlič, in ga ogledovali, pri čemer se je Lida razkošno smejala. Slišal je, kako je rekla med izbruhom smeha:

"Kaj se boš jezil, papa! Če bi ti bili to napravili nekoč, mi bi bilo hudo. Takrat si ga še potreboval. Zdaj ga pa vendarle vsaj ti ne boš več nosil, ne? To je umrlo . . . hraniš ga lahko samo še za spomin . . ."

BLOOD FOR VETERANS

American Red Cross Photo

The Tucson, Arizona, Red Cross chapter provides the blood needed at the local Veterans Administration hospital. Among the donors are servicemen, such as the above, from the nearby Davis-Monthan airfield

V tej kamionski nesreči, ki se je pripetila nekje na zapadu, sta bila ubita dva gozdarska delavca, deset pa je bilo ranjenih. Unija lesnih delavcev CIO zahteva od lesnih družb, da morajo izboljšati transportacijo gozdarjev z dela v kempe. Ta kamion ali truk je imel defektivne zavore in transmisijo.

Branko je neslišno prip[illegible] ta in se vračal v kuhinjo. [illegible] pravi," je razmišljal sp[illegible] "da je umrlo. Bog ve, kaj [illegible] sto, kar je umrlo in zakaj [illegible] ralo umreti. Ali cilinde[illegible] lahko umre?"

Velik pomen gospodars[illegible]

v Bosni in Hercegovini [illegible] državo. Površina gozdov [illegible] ni in Hercegovini znaša 2 [illegible] lijona hektarjev, toda po[illegible] ki jo je zdaj mogoče izko[illegible] ti, je mnogo manjša, in zn[illegible] pol milijona ha. Zato so lj[illegible] oblasti storile pomembne [illegible] pe za pogozdovanje ter [illegible] šanje gozdov. Letos je bi[illegible] sajeno na površini 375 ha [illegible] 600,000 drevesc in posej[illegible] okrog 3000 kg semenja. D[illegible] ca tega leta bodo posadili [illegible] 000 sadik in posejali 8325 [illegible] menja na površini 1670 ha. [illegible] petletko bodo pogozdili 3[illegible] zemljišč in zgradili 280 kr[illegible] ter 220 km gozdnih že[illegible] Gozdarsko gospodarstvo v [illegible] in Hercegovini vodi zdaj 8 [illegible] nih uprav, ki imajo skup[illegible] žag. Razen tega je v Bo[illegible] Hercegovini 7 večjih in ok[illegible] manjših žag.

Razni mali ogla[illegible]

FOR SALE

2 Flat Brick Bldg and one [illegible] ment Flat—Stove Heat[illegible]

Price $4200.

1917 S. Jefferson St[illegible]

Your Savings are Wel[illegible]

RESOURCES

over

12½ MILLION

SECOND FEDER[illegible]

SAVINGS & LOAN A[illegible]

26th Street at Pulaski R[illegible]

Ali ste naročeni na d[illegible] "Prosveto"? Podpirajte sv[illegible]

VAŽNO OBVESTILO
naročnikom dnevnika Prosveta

V smislu sklepa seje gl. odbora z dne 14. februarja 19[illegible] je bila naročnina za dnevnik Prosveta povišana za $2 [illegible] letno za vse naročnike.

To velja tudi za VSE one naročnike, ki imajo prištetih **PET** članov iz družine, torej se razume, da **MORATE TU[illegible] VI DOPLAČATI** $2.00 za naročnino za vaš dnevnik.

Po sklepu gl. izvršnega odbora se ne sme v nobenem s[illegible] čaju upoštevati **VEČ KOT PET ČLANOV** iz ene družine [illegible] tudi če jih imajo več kot pet članov in morajo biti iz en[illegible] in istega naslova. Ostali, kar jih je več, morajo prejem[illegible] glasilo TEDNIK, da tako vedo kaj se vrši v organiza[illegible] S. N. P. Jednoti.

Vsled tega prosimo, da to upoštevate in nam pošljete $2.00 za vašo naročnino.

PHILIP GODINA, upravitelj

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVET[illegible]

Po sklepu 12. redne konvencije se lahko naroči na list Prosve[illegible] prišteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni na[illegible] nini. List Prosveta stane za vse enako, za člane ali nečlane $8.0[illegible] eno letno naročnino. Ker pa člani že plačajo pri assesmentu $1.2[illegible] tednik, se jim to prišteje k naročnini. Torej sedaj ni vzroka, [illegible] da je list predrag za člane SNPJ. List Prosveta je vaša lastnin[illegible] gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan.

Pojasnilo:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti [illegible] SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj [illegible] tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako sku[illegible] naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu li[illegible] in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega [illegible] stori, tedaj mora upravništvo znižati datum za to vsoto naroč[illegible]

Cena listu Prosveta je:

Za Združ. države in Kanado $8.00		Za Chicago in okolico je [illegible]	
1 tednik in	6.80	1 tednik in	[illegible]
2 tednika in	5.60	2 tednika in	[illegible]
3 tednike in	4.40	3 tednike in	[illegible]
4 tednike in	3.20	4 tednike in	[illegible]
5 tednikov in	2.00	5 tednikov in	[illegible]
Za Evropo je	$11.00		

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja [illegible] Money Order v pismu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastn[illegible]

PROSVETA, SNPJ,
2657 So. Lawndale Ave.
Chicago 23, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino za list Prosve[illegible] vsoto $ [illegible]

1. Ime [illegible] **Čl. društva št.** [illegible]

Naslov [illegible]

Ustavite tednik in ga pripišite k moji naročnini od sled[illegible] članov moje družine:

2. [illegible] **Čl. društva št.** [illegible]

3. [illegible] **Čl. društva št.** [illegible]

4. [illegible] **Čl. društva št.** [illegible]

5. [illegible] **Čl. društva št.** [illegible]

Mesto [illegible] **Država** [illegible]

Nov naročnik ☐ **Star naročnik** ☐